

Onderwerp 'In Haarlem meer kans voor financieel kwetsbaren', integrale beleidsvisie Armoede en Schulden	
Nummer	2020/935630
Portefeuillehouder	Roduner, F.J.
Programma/beleidsveld	3.3 Schuld
Afdeling	SMSR
Auteur	Beneker, M.
Telefoonnummer	023-5114394
Email	mbeneker@haarlem.nl
Kernboodschap	De beleidsvisie beschrijft hoe de komende jaren (2021-2024) invulling wordt gegeven aan het voorkomen en bestrijden van armoede, geldzorgen en schulden. In 2016 heeft de gemeenteraad van Haarlem de beleidsplannen '<i>Samen actief tegen armoede</i>' en '<i>Stevig op eigen benen</i>' vastgesteld. De ambities en voorstellen zijn nog steeds actueel, zoals bleek uit beide evaluaties. Vanwege de gewenste integrale aanpak zijn de beleidsplannen samengevoegd tot één nieuwe beleidsvisie op armoede en schulden. Armoede en geldzorgen en schulden zijn onderling sterk verbonden. Inwoners met een laag inkomen lopen meer risico op schulden en inwoners met problematische schulden moeten vaak lange tijd van een minimuminkomen leven. In de nieuwe beleidsvisie wordt het goede uit het bestaande beleid gecontinueerd, zoals het voortzetten van de regelingen voor minima en inzet van preventie en nazorg. Waar dit wenselijk en mogelijk is, wordt het nieuwe beleid verbreed en uitgebreid. Het voorkomen en bestrijden van armoede onder kinderen is hierbij één van de speerpunten. De coronacrisis zal gevolgen hebben op de korte en langere termijn. De komende periode wordt een groei in het aantal Haarlemmers met een laag inkomen en/of schulden verwacht en daardoor een toename in het aantal aanvragen voor minimaregelingen en schulddienstverlening.
Behandelvoorstel voor commissie	De commissie Samenleving wordt verzocht advies te geven aan de raad over het voorstel van het college in paragraaf 2 en over de wijze van agendering van het raadsstuk in de raadsvergadering.
Relevante eerdere besluiten	Beleidsplan Samen actief tegen armoede, 2015/488128, Raadsvergadering 21 januari 2016 Beleidsplan Stevig op eigen benen 2016-2019 2016/191640, Raadsvergadering 26 mei 2016 Informatienota Evaluatie Minimabeleid Evaluatie-minimabeleid in de Samenleving 13 mei 2020 Informatienota Evaluatierapport beleidsplan Schulddienstverlening 'Stevig op

	eigen benen <i>Evaluatierapport Schulddienstverlening in de Samenleving 28 november 2019</i>
Besluit College d.d. 6 oktober 2020	1. Het college stelt het voorstel aan de raad vast. de secretaris, de burgemeester,
Besluit Raad d.d. (wordt ingevuld door de griffie)	De raad der gemeente Haarlem, Gelezen het voorstel van het college van burgemeester en wethouders, Besluit: de griffier, de voorzitter,

1. Inleiding

De gemeente is vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) verplicht om haar inwoners met schulden te helpen. Daarnaast heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van het minimabeleid. De integrale beleidsvisie 'In Haarlem meer kans voor financieel kwetsbaren' voor de periode 2021-2024 geeft uitvoering aan de verplichting en verantwoordelijkheid om beleid te formuleren op het gebied van het voorkomen en bestrijden van armoede, geldzorgen en schulden.

In 2016 heeft de gemeenteraad van Haarlem de beleidsplannen '*Samen actief tegen armoede*' en '*Stevig op eigen benen*' vastgesteld. De hierin genoemde ambities en uitgangspunten zijn nog steeds actueel. Deze beleidsplannen zijn geëvalueerd en de evaluaties zijn met de raad gedeeld en besproken in de commissie Samenleving. Naast de evaluaties zijn ook denkrichtingen geformuleerd voor het nieuwe beleid.

Bewust is gekozen om naar één integraal nieuw beleid te gaan voor minima en schulddienstverlening. Armoede, geldzorgen en schulden zijn onderling sterk verbonden; het één leidt veelal tot het andere. Inwoners met een laag inkomen lopen meer risico op schulden. En in Haarlem zijn de minimaregelingen toegankelijk voor inwoners met een minimum inkomen maar ook voor Haarlemmers in een schuldregeling, want zij moeten immers drie jaar van een minimuminkomen leven.

In het nieuwe beleid wordt vastgehouden aan het goede van de afgelopen jaren, zoals het voortzetten van de regelingen voor minima en inzet van preventie en nazorg. En veel is ontwikkeld en ingevoerd zonder dat dit in oude beleidsplannen stond beschreven. Het beleid wordt verbreed en uitgebreid waar dit wenselijk en mogelijk is. Het beleid wordt verder ontwikkeld op basis van ervaringen in de uitvoering en de noodzaak tot aanpassingen. Beleid en uitvoering zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zij beïnvloeden elkaar voortdurend. In de afgelopen beleidsperiode zijn beleid en uitvoering al regelmatig aangepast. Op het gebied van schulddienstverlening zijn innovatieve projecten en regelingen ontwikkeld om Haarlemmers te ondersteunen bij geldzorgen en schulden. In het minimabeleid is de gemeentelijke zorgpolis toegevoegd en zijn er diverse regelingen voor kinderen tot achttien jaar bijgekomen. En daar bouwen we in het nieuwe beleid op voort. Het voorkomen en bestrijden van kinderarmoede is een speerpunt in deze beleidsvisie.

De kansencirkel Grip op geld wordt geïntroduceerd. De kern in deze kansencirkel draait om 'Grip op geld', waar elk element een aspect toelicht van het integrale beleid voor minima en schulddienstverlening. De elementen uit de kansencirkel vergroten de kans op een financieel zeker bestaan in Haarlem. Het gaat om de volgende elementen:

1. Rond kunnen komen
2. Meedoen met weinig geld
3. Opgroeien zonder geldzorgen
4. Een steuntje in de rug hebben
5. Schuldenzorgvrij zijn
6. Op weg naar een nieuwe toekomst

Aan de hand van deze zes kansen wordt beschreven hoe de visie wordt gerealiseerd, welke aanpak hierbij gehanteerd wordt en hoe dit gemeten en gemonitord wordt. Wanneer de kaders uit deze beleidsvisie zijn vastgesteld, volgt de vertaling naar de uitvoering en naar dienstverlening. Jaarlijks wordt bekeken wat er nodig is om de doelen en ambities te behalen en waar nodig wordt het beleid aangepast.

De komende periode wordt als gevolg van de coronacrisis en de verslechterde economische omstandigheden een groei in het aantal Haarlemmers met een laag inkomen en/of schulden verwacht en daardoor een toename in het aantal aanvragen voor minimaregelingen en schulddienstverlening.

De beleidsvisie is tot stand gekomen in samenspraak met de partners in de stad en is besproken met de Participatieraad. De partners in de stad hebben aanbevelingen gedaan en deze zijn opgenomen in de beleidsvisie en dat geldt ook voor de adviezen die de Participatieraad heeft gedaan.

2. Voorstel aan de raad

Het college stelt de raad voor:

1. De integrale beleidsvisie Armoede en Schulden 'In Haarlem meer kans voor financieel kwetsbaren', vast te stellen.

3. Beoogd resultaat

De beleidsvisie geeft uitvoering aan artikel 2 van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening en aan de verantwoordelijkheid van de gemeente om het minimabeleid uit te voeren.

Het beoogd resultaat is dat financieel kwetsbare inwoners in Haarlemmers meer kans hebben door het inzetten van voorzieningen en regelingen en het voorkomen en bestrijden van armoede en schulden.

4. Argumenten

4.1 Dit besluit geeft invulling aan de wettelijke verplichting om periodiek beleid vast te stellen

De gemeente is vanuit de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) verplicht om haar inwoners met schulden te helpen. Periodiek dient hiervoor beleid vastgesteld te worden. De wijziging van de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) per januari 2021 is reeds verwerkt in deze beleidsvisie. Deze nieuwe wet vraagt ook om een verordening, waarin de beschikkingstermijnen van schulddienstverlening zijn opgenomen.

Daarnaast heeft de gemeente de verantwoordelijkheid voor het uitvoeren van het minimabeleid.

4.2 Integraal beleid voor armoede en schulden

Een bewuste keuze is gemaakt om naar een integraal nieuw beleid te gaan. Armoede, geldzorgen en schulden zijn onderling sterk verbonden; het één leidt veelal tot het andere. Inwoners met een laag inkomen lopen meer risico op schulden en inwoners met problematische schulden moeten vaak drie jaar leven van een minimuminkomen. Integraal beleid en uitvoering zal leiden tot meer kansen op een financieel kwetsbare Haarlemmers.

Met deze beleidsvisie wordt maximale en integrale invulling gegeven van de beleidsvrijheid die er is op het gebied van schulddienstverlening en minimabeleid. Op deze wijze wordt invulling gegeven aan de verplichting, verantwoordelijkheid én ambitie die de gemeente heeft op het gebied van armoede en schulden.

4.3 Het besluit past in het ingezette beleid

In beleidsveld 3.2 Inkomen staat de doelstelling opgenomen *Het vergroten van zelfstandigheid en participatie van Haarlemmers met een minimuminkomen*. In beleidsveld 3.3 Schulden staan de doelstellingen opgenomen *Duurzame financiële zelfredzaamheid van Haarlemmers met schulden wordt vergroot en het voorkomen van schulden bij Haarlemmers en het voorkomen van nieuwe schulden bij oud cliënten schulddienstverleningstraject*. De beleidsvisie draagt bij aan deze doelstellingen door continuering van bestaand beleid en door nieuwe voorstellen om Haarlemmers meer kans te geven op een financieel zeker bestaan.

4.4 Opgroeien zonder geldzorgen

Het opgroeien in armoede is een slechte start voor kinderen en jongeren en kan grote en langdurige gevolgen hebben met effecten tot ver in de volwassenheid, zoals bijvoorbeeld meer kans op psychische en sociale problemen en slechtere schoolresultaten. Opgroeien in armoede vergroot de kans dat de volgende generatie ook in armoede opgroeit. Door het effectief inzetten van het gezinsondersteunend beleid kunnen kinderen van ouders met een laag inkomen opgroeien zonder geldzorgen. Ingezet wordt op regelingen als gratis peuteropvang, huiswerkbegeleiding en schoolkostenregeling, verstrekken van voorzieningen in natura via de Stichting Leergeld en het Jeugdfonds Sport en Cultuur. In de toekomst is de focus gericht op de wijken in Haarlem waar de voorzieningen voor kinderen het meest noodzakelijk zijn.

4.5 Het goede uit het bestaande beleid wordt gecontinueerd en het beleid wordt verbreed en aangepast

Uit de evaluaties van het Minimabeleid en het Schulddienstverleningsbeleid blijkt dat veel elementen uit het huidige beleid effectief zijn. Gesprekken met de partners uit de stad bevestigen dit ook. Daarom wordt het goede uit het huidige beleid gecontinueerd. Het nieuwe beleid wordt verbreed en uitgebreid waar dit wenselijk en mogelijk is en er wordt ingespeeld op nieuwe ontwikkelingen. Ook is het beleid verder ontwikkeld op basis van ervaringen in de uitvoering en de noodzaak tot aanpassingen. Beleid en uitvoering zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden.

4.6 Voorstellen sluiten aan op wensen van partners uit de stad

Partners in de stad zijn gesproken over hun wensen voor het nieuwe beleid. Zij hebben een aantal aanbevelingen gedaan en één daarvan is het behoud van bestaande regelingen en de wens deze nog toegankelijker en makkelijker te maken. Ook doen zij de aanbeveling om ambassadeurs in te zetten. De complete uitwerking is als bijlage bij de beleidsvisie opgenomen. De beleidsvisie is besproken met de Participatieraad en voor advies voorgelegd. Het advies van de Participatieraad en de reactie van het college is als bijlage toegevoegd.

4.7 Gevolgen Corona

De coronacrisis zal zowel op de korte als langere termijn gevolgen hebben voor Haarlemmers en voor de lokale economie. We verwachten dat het aantal Haarlemmers met een minimuminkomen en/of schulden als gevolg van corona zal gaan stijgen. Verwacht wordt dat ten opzichte van december 2019 er in december 2021 17% meer bijstandsuitkeringen verstrekt worden. Het model van de NVVK, branchevereniging voor Schuldhulpverlening en Kredietbanken, gaat uit van een stijging van 30% van het aantal aanvragen voor schulddienstverlening richting 2021. Voor de doelgroep ondernemers en zzp'ers in schulden wordt op korte termijn ingezet op aanvullende en bredere ondersteuning. Alle ontwikkelingen op het gebied van corona worden nauwlettend in de gaten gehouden. Waar nodig wordt beleid en uitvoering aangepast.

5. Financiën

De beleidsvisie is uitvoerbaar binnen de bestaande begrotingskaders. Met de verwachte groei van het aantal Haarlemmers met een laag inkomen en/of schulden is rekening gehouden in de voorgestelde programmabegroting van 2021-2025. Er is voor de aankomende jaren € 600.000 aan deze begroting toegevoegd, uitgaande van een stijging van 8%.

Door het open einde karakter van de regelingen is de begroting echter gevoelig voor een stijging in de grootte van de doelgroep. Dit risico wordt continu meegenomen en herijkt in de risicoparagraaf van de begroting en de jaarrekening.

De reserve minimagelden zorgt dat eventuele onderbestedingen van minimagelden beschikbaar blijven voor de doelgroep.

6. Beleidsevaluatie

In 2016 heeft de gemeenteraad van Haarlem de beleidsplannen '*Samen actief tegen armoede*' en '*Stevig op eigen benen*' vastgesteld. De hierin genoemde ambities en uitgangspunten zijn nog steeds actueel. Deze beleidsplannen zijn geëvalueerd samen met de regelingen en innovatieve dienstverlening die in de afgelopen jaren zijn ontwikkeld en geïmplementeerd. De evaluaties zijn met de raad gedeeld en besproken in de commissie Samenleving. Naast de evaluaties zijn ook denkrichtingen geformuleerd voor het nieuwe beleid.

7. Risico's en kanttekeningen

Onzekerheid over ontwikkelingen door corona

Door de coronacrisis en de daarmee te verwachte verslechterende economie is het onzeker hoe de populatie die een beroep doet op alle regelingen zich zal ontwikkelen. Er wordt een stijging verwacht in zowel de aanvragen minimeleiden als schulddienstverlening. De groei in het aantal huishoudens onder minima en/of schulden en vervolgens groei in bereik van de diverse regelingen onder Haarlemmers heeft tot gevolg dat er meer budget nodig zal zijn. Om deze reden is in de programmabegroting van 2021-2025 een bedrag van € 600.000 opgevoerd, uitgaande van een stijging van 8%.

8. Uitvoering

De partners in de stad, een ervaringsdeskundige en de Participatieraad hebben aanbevelingen en adviezen gegeven, welke zijn meegenomen in de beleidsvisie. Er wordt gemonitord op zowel de beoogde effecten als de acties die ondernomen worden om deze effecten te bereiken.

9. Vervolg

Tijdens de behandeling van de Wgs is een amendement aangenomen waarin gemeenten verplicht worden om een verordening vast te stellen over de termijn waarbinnen een beschikking wordt afgegeven. Deze verordening wordt aan het einde van dit jaar ter vaststelling aan de raad aangeboden.

10. Bijlagen

Bijlage 1: 'In Haarlem meer kans voor financieel kwetsbaren', integrale beleidsvisie Armoede en Schulden

Bijlage 2: Advies van de Participatieraad Haarlem op de Beleidsvisie

Bijlage 3: Reactie van het college op het advies van de Participatieraad